

*Матеріали і дослідження
з археології Прикарпаття і Волині.
2015. Вип. 19. С. 442–449.*

Олег ЧИРКОВ

ПОШИРЕННЯ НАУКОВИХ ЗНАТЬ ПРО ЕТНОКУЛЬТУРНИЙ РОЗВИТОК ДАВНЬОЇ ЛЮДНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ НОВІТНІМИ ІНФОРМАЦІЙНО- КОМУНІКАЦІЙНИМИ ЗАСОБАМИ (НА ПРИКЛАДІ БАГАТОМОВНОЇ ВЕБ-ЕНЦИКЛОПЕДІЇ “ВІКІПЕДІЯ”)

Сучасний світ змінюється прискореними темпами. Інформатизація людства охоплює різні сфери буття, зокрема наукову, освітню, культурну. Внаслідок глобалізації інформаційного простору змінюється спосіб життя людини, сутність і форми етнічної самобутності. Для відтворення етнокультурної ідентифікації більшого значення набувають легкодоступні веб-ресурси. Розпад СРСР та трансформація його українського уламка на самодостатню, самобутню націю сучасного типу відбувалися й відбуваються одночасно із загальносвітовими процесами інформатизації та глобалізації соціальних явищ. Україна ще не скористалася можливостями швидкої суспільної трансформації у напрямку до європейської моделі суспільного розвитку. Природно, що країна найбідніших у Європі пересічних громадян та найбагатших олігархів відстає від більшості європейських країн і на полі інформатизації суспільства.

Проте на певних ділянках цього поля українські громадяни мають неабиякі успіхи. Серед таких, на нашу думку, – створення багатомовної веб-енциклопедії “Вікіпедія”. Спільнота Вікіпедії стала одним з важливих чинників розвитку світового веб-простору, і українського зокрема. Відділ української етнології Науково-дослідного інституту українознавства МОН України оприлюднив низку статей на різні українознавчі теми, пов’язані з українським та іншими мовними сегментами Вікіпедії. Сьогодні відділ виконує фундаментальне наукове дослідження “Україна й українство в етнокультурних процесах світу” (0115U002511, 2015–2017 рр.), яким керує д. і. н., чл.-кор. НАН України, проф. В. Баран. Об’єктом дослідження є Україна як етнокультурна реальність, предметом – концептуальні узагальнення історичного поступу людності українських теренів в етнокультурних процесах світу від найдавніших часів до сьогодення та його прогнозування.

У статті наведено результати дослідження поширення наукових знань про етнокультурний розвиток давньої людності українських земель новітніми інформаційно-комунікаційними засобами на прикладі Вікіпедії. Завдання дослідження – з’ясувати значення Вікіпедії у поширенні наукових знань про етнокультурний розвиток давньої людності українських земель, оцінити сучасний стан та тенденції цього поширення.

Головним джерелом були ті мовні сегменти Вікіпедії, що містять відповідні тематичні знання, насамперед український, англійський, російський [Вікіпедія ...; Википедия ...; Wikipedia: The Free ...], меншою мірою польський, німецький, французький та інші [Wikipedia: Die freie ...; Wikipédia: L’encyclopédie ...; Wikipedia: Wolna ...]. Цінним джерелом є статистика переглядів статей [Page Views ...; Wikimedia Traffic ...; Wikipedia article ...] та інші статистичні показники. Кількість статей, де вжито певне слово-ідентифікатор виявлено з допомогою пошукового сервісу Вікіпедії. Автор спирався також на одержані раніше результати дослідження Вікіпедії як суспільного явища та представлення у Вікіпедії знань про Україну й українців, насамперед, на оприлюднені у статті “Роль Вікіпедії в інформаційному просторі українства” [Чирков, 2013] та на інші (опубліковані у журналах “Українознавство”, “Україна у світовій історії”, “Збірник наукових праць ННДІУВІ”, “Українознавчий альманах” та інших виданнях).

Винахідник Всесвітньої мережі Тімоті Бернерс-Лі пояснював свій задум соціальними пріоритетами: *“Мережа – це більше соціальне, ніж технічне явище. Задумував я її для досягнення соціального результату – допомогти людям працювати разом, – а не як технічну іграшку. Найзагальніша мета Мережі – підтримка і поліпшення нашого існування у світі, яке саме багато в чому є мережним. Ми об’єднуємося у сім’ї, групи, компанії. Ми можемо довіряти тим, хто знаходиться за багато кілометрів, і не довіряти сусідам. Те, у що ми віримо, що приймаємо, з чим погоджуємося і від чого залежимо, можна представити у Мережі – і це дедалі ширше втілюється в життя”* [Бернерс-Лі, Фічетті, 2007, с. 107].

Мережні спільноти – явище, що швидко поширилося скрізь, де тенета є досяжними. Естер Дайсон, видавець у галузі ІТ, роль Мережі у формуванні й функціонуванні спільнот визначала так: *“Інтернет, коли його використовувати як слід, може бути могутньою технологією, що сприятиме розвитку спільнот, бо він підтримує ту основу, яка створює спільноту, – людську взаємодію. Однією з переваг Інтернету є те, що він дає змогу формувати спільноти, незважаючи на географію. Якщо в людей є спільні інтереси або цілі, вони знаходять одне одного. І, навпаки, люди вже не припнуті до спільнот, у яких вони народились, принаймні їхні зв’язки з цими спільнотами вже не абсолютні”* [Дайсон, 2002, с. 45].

Археологи беруть участь у формуванні й функціонуванні інтернетних груп і спільнот, у тому числі на основі професійних інтересів. Наприклад, Спілка археологів України [Спілка ...] присутня у найбільшій соціальній мережі “Facebook” (понад 1,5 млрд. користувачів), що є за відвідуваністю другим сайтом у світі [Facebook], та у найбільшій соціальній мережі у середовищі російськомовного населення “ВКонтакте” [ВКонтакте ...]. А невелика група археологів “Інформаційні системи в археології” пропонує на сайті Спілки археологів України приєднуватися до них з метою *“висвітлення особливостей таких складових археології, які пов’язані насамперед з комп’ютером”* [Спілка ...]. Новітні інформаційні засоби дають змогу швидше упорядковувати та поширювати, ретельніше обробляти, легше оновлювати, довше і компактніше зберігати інформацію, зокрема археологічні та інші наукові знання про давню людність українських теренів. Одним з наслідків професійної діяльності українських археологів є наповнення Всесвітньої мережі знаннями про етнокультурний розвиток давнього населення українських земель.

Осягнути обсяг наявного у тенетах популярного та наукового контентів про етнокультурний розвиток давньої людності українських земель складно. Але можемо впевнено стверджувати, що він сьогодні величезний і продовжує активно зростати. На підтвердження такого стану наведемо відповіді найпопулярнішої у світі пошукової системи “Google” (23.06.2015) лише щодо кількох слів та словосполучень, що є ідентифікаторами археологічної та етнокультурної проблематики [Google]. Ми розташували слова-ідентифікатори у порядку зменшення кількості веб-сторінок, де вони вживаються. Отже, дослівний пошук (без обмежень) слова “археологія” дає перелік 288 тис. веб-сторінок; словосполучення “давня людність” – 124 тис.; словосполучення “давня історія” – 56 800; слова “етнокультурний” – 18 600; словосполучення “етнокультурний розвиток” – 10 800; словосполучення “етнокультурний процес” – 8 550. Інші пошуковики також свідчать про наявність великого обсягу інформації відповідного тематичного спрямування.

Досяжні у Мережі знання про етнокультурний розвиток давньої людності українських земель зосереджені великою мірою у працях українських археологів та істориків, що представлені в електронних бібліотеках, на веб-сторінках науково-дослідних інститутів тощо. Наприклад, журнал Інституту археології НАН України “Археологія” містить праці з широкого кола питань стародавньої історії та культури як України, так і інших країн, зокрема етнокультурної проблематики. На офіційній веб-сторінці Інституту археології досяжними є лише перший і другий номери журналу за 2003 р. [Археологія ...]. У Науковій електронній бібліотеці періодичних видань НАН України Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського представлено значно більше номерів журналу (за період 2008–2012 рр.)

[Наукова ...]. А Спілка археологів України за узгодженням із редакцією журналу “Археологія” розмістила електронні копії великої кількості номерів видання (з 1947 р.) на своєму веб-сайті [Спілка археологів України. Журнал ...]. Спілка археологів України є всеукраїнською громадською організацією, утвореною наприкінці 2009 р. у Києві на основі професійних інтересів. Вона складається лише з професійних археологів. В електронній бібліотеці сайту Спілки, серед іншого, є кілька сотень монографій та збірників наукових праць українською та іншими мовами, понад 100 періодичних видань (переважно російською мовою).

Поширення наукових знань про етнокультурний розвиток давньої людності українських земель відбувається засобами електронних бібліотек, архівів, веб-ресурсів наукових установ та навчальних закладів, громадських організацій тощо. Серед них важливе місце посідає багатомовна веб-енциклопедія “Вікіпедія”.

У статті “Вікіпедія” українського сегмента повідомляється, що Вікіпедія – це “загальнодоступна вільна багатомовна онлайн-енциклопедія, якою опікується неприбуткова організація “Фонд Вікімедіа”. Будь-хто, у кого є доступ до читання Вікіпедії, також може редагувати практично всі її статті. Вікіпедія – шостий за популярністю сайт у світі. Назва утворена від слів “вікі” (технології для створення сайтів) та “енциклопедія”. Засновниками Вікіпедії є Ларрі Сенгер та Джиммі Вейлз. Офіційне відкриття відбулося 15 січня 2001 року” [Вікіпедія ...]. Завдяки ентузіазму користувачів Вікіпедія стала популярним ресурсом, швидко розросталася і перетворилася на багатомовну енциклопедію. В усіх мовних сегментах Вікіпедії разом у жовтні 2015 р. налічувалося понад 36 млн. статей. Статті Вікіпедії читають сотні мільйонів людей з більшості країн світу.

Спільнота Вікіпедії працює за певними правилами, які регламентують співпрацю користувачів між собою та стосунки з рештою світу. Інформацію Вікіпедії можна вільно використовувати, розповсюджувати та удосконалювати на умовах вільних ліцензій. Одним з основних принципів спільноти Вікіпедії є дотримання авторського права. Вікіпедія працює без надання рекламних послуг. Для створення і редагування текстів вікіпедична спільнота застосовує технологію “вікі” і відкрите редагування. У тексті статей мають бути посилання на авторитетні джерела. Зміст статей узгоджується шляхом обговорення, яке нерідко буває конфліктним/дискусійним.

В історії редагувань кожної статті зберігається інформація про кожну зміну, включно із авторством матеріалів. Сторінка “Обговорення”, яка супроводжує кожну статтю, використовується для координування зусиль кількох редакторів. Користувачі-адміністратори можуть вилучати чи захищати окремі статті від редагування, блокувати користувачів-вандалів та виконувати інші адміністративні функції. Спільнота може позбавляти адміністраторів їхніх прав [Вікіпедія ...].

Частина правил, яких дотримується вікіпедична спільнота, у стислому викладі наведено у статті “Вікіпедія”, серед них: “Згідно з правилами Вікіпедії, щоб стаття могла бути опублікована у Вікіпедії, вона повинна бути енциклопедичною і не бути словниковою чи схожою на таку. Тема статті також повинна відповідати критеріям значимості, що зазвичай означає, що вона повинна бути достатньо розкрита в інших авторитетних джерелах, таких як провідні медіа чи академічні видання, незалежні від предмету статті. Крім того, Вікіпедія має поширювати знання, що встановлені і визнаються. Іншими словами, вона не може містити, наприклад, нову інформацію чи оригінальні дослідження. Нарешті, Вікіпедія повинна бути неупередженою та висвітлювати всі думки та точки зору, якщо можуть бути підтверджені належними зовнішніми джерелами” [Вікіпедія ...].

Між вікіпедистами певних мовних сегментів відбуваються своєрідні змагання за показниками кількості та якості. Найбільшими за кількістю статей мовними розділами Вікіпедії у жовтні 2015 р. є англійський, шведський, німецький, нідерландський французький, російський, варайський, себуанський, італійський, іспанський, в’єтнамський, польський. Кожен перелічений сегмент має понад 1 млн. статей [Вікіпедія ...]. За ними розташовані японський,

португальський, китайський, український, каталонський, перський. Певна частина мовних сегментів робиться мікромовами, діалектами, історичними чи правописними варіантами тих мов, які вже представлені окремими сегментами у Вікіпедії. Це стосується і слов'янських мов, зокрема білоруської, польської, української, яка представлена сучасною літературною мовою за чинним в Україні правописом та одним з русинських варіантів української мови.

Українську Вікіпедію за чинним сьогодні в Україні правописом офіційно було відкрито 4 квітня 2004 р. з 1 тис. статей. Відтоді, за одинадцять з половиною років кількість статей у ній зростає майже у 600 разів. 29 жовтня 2015 р. у розділі Вікіпедії українською мовою було 597 245 статей. Кількість користувачів, що не полінувалися зареєструватися в українському сегменті становила 291 290 осіб [Вікіпедія ...]. Інформація про українську Вікіпедію міститься у багатьох її статтях для користувачів-вікіпедистів. За кількістю статей сегмент Вікіпедії українською мовою перебуває у другому десятку серед майже трьох сотень мовних сегментів, та посідає 3 місце серед сегментів слов'янськими мовами (після польського та російського).

Українська Вікіпедія просякнута знаннями про українство. Вже на початку її наповнення користувачі створили тисячі статей, що містять найрізноманітніші знання про Україну, її природу, культуру, поселення людей, історію тощо. Прикметник “український” був присутній у 6,4 % статей української Вікіпедії, назва “Україна” – у 4,5 %, а “українці” – у близько 1,4 % (обчислено з допомогою пошукового сервісу Вікіпедії за станом на 22.11.2012 р.). В інших великих мовних сегментах частка українознавчих знань значно менша.

Етнокультурна тематика представлена в українському й інших великих сегментах. Наприклад слово “етнокультурний” у незмінюваній формі вживалося (в середині червня 2015 р.) у 34 статтях, словосполучення “етнокультурний розвиток” – 5, “етнічний розвиток” – 6, “культурний розвиток” – 240. Щоправда більшість статей, де вжито ці терміни, не стосуються давньої історії України.

Знання про етнокультурний розвиток давньої людності українських земель містяться переважно у трьох групах статей: 1) у матеріалах про певний історичний період давньої історії України (“Палеоліт на території сучасної України”, “Бронзова доба на території України” тощо); 2) про археологічні культури, що лишилися від давніх мешканців території України; 3) про давню етнічну групу чи спільноту з тих, що мешкали в українській частині Європи.

Статті організовано за темами шляхом підпорядкування їх тематичним категоріям. Основними тематичними категоріями, що об'єднують статті про етнокультурний розвиток давньої людності українських земель в українському сегменті є “Археологія України” (об'єднує 11 тематичних підкатегорій та 29 статей), “Доісторична доба України”. Остання об'єднує 2 підкатегорії: “Археологічні культури України” (містить 18 підкатегорій та 68 статей), “Палеоліт України” (8 статей).

Категорія “Доісторична доба України” є в 5 мовних сегментах: українському, англійському (“Prehistoric Ukraine”), естонському (“Ukraina esiajalugu”), російському (“Доисторическая Украина”) та сербському (“Украјина у праисторији”). Категорія “Археологія України” утворена у 17 сегментах відповідними мовами: українською, англійською, арабською, білоруською (офіційним правописом), іспанською, італійською, литовською, македонською, німецькою, норвезькою (нюношк), норвезькою, перською, португальською, румунською, турецькою, урду.

Зазначимо, що велика кількість статей є лише започаткованими, тобто потребують більшого наповнення. Ті статті, що за контентом відповідають вимогам довідково-енциклопедичної статті, зазвичай ґрунтуються на наукових знаннях, зокрема археологічних. У них наведено конкретні посилання на друковані та на представлені у веб-ресурсах наукові праці. Іноді кількість таких посилань перевершує півтора десятка.

Багато статей і низка тематичних категорій існують тільки в українському сегменті. Але чимало таких, що представлені багатьма мовами. Стаття “Енеоліт” є у 65 сегментах, проте про людність українських земель у ній ідеться рідко.

Стаття “Трипільська культура” є однією з широко представлених у мовних сегментах і містить знання про етнокультурну ситуацію на території України. Матеріал створений 26 мовами, зокрема: арабською, грецькою, естонською, фінською, індонезійською, японською, сингальською, шведською, в’єтнамською. Назва трипільської археологічної культури вживається в українському сегменті у 164 статтях, англійському – “Cucuteni-Trypillian culture” – 173, румунському – “Cultura Cucuteni” – 132, російському – “Трипольская культура” – 63, французькому – “Culture de Cucuteni-Trypillia” – 30, німецькому – “Cucuteni-Kultur” – 29, іспанському – “Cultura de Cucuteni” – 16, португальському – “Cultura de Cucuteni” – 8, італійському – “Cultura di Cucuteni-Trypillian” – 7, японському – “ククテニ文化” – 6, польському – “Kultura Cucuteni-Trypole” – 5, арабському – “حضارة كيوكوتيني” – 3. Кількість переглядів статті за першу половину червня в українському сегменті становила 3 155 разів, російському – 5 875, англійському – 2 430, польському – 160, німецькому – 0. Ця стаття посідала високе 333 місце за популярністю серед усіх статей української Вікіпедії [Wikipedia article ...].

Серед статей про давні народи території України однією з найширше представлених у мовних сегментах та найпопулярніших серед користувачів Вікіпедії є стаття “Скіфи”. Розглянемо це докладніше. Стаття започаткована у 64 мовних сегментах, мовами народів різних частин земної кулі: африкаанс, арагонською, давньоанглійською, арабською, азербайджанською, білоруською (офіційним правописом), білоруською (тарашкевиця), болгарською, бретонською, боснійською, каталонською, курдською (сорані), кримськотатарською, чеською, данською, німецькою, грецькою, англійською, есперанто, іспанською, естонською, баскською, перською, фінською, французькою, західно-фризькою, на івриті, гінді, хорватською, угорською, вірменською, на інтерлінгві, індонезійською, італійською, японською, грузинською, казахською, корейською, киргизською, латинською, литовською, латиською, монгольською, голландською, осетинською, польською, португальською, румунською, російською, сицилійською, сербсько-хорватською, “Simple English”, словацькою, словенською, албанською, сербською, шведською, тагальською, турецькою, татарською, узбецькою, українською, в’єтнамською, китайською.

До групи статей скіфської тематики в українському сегменті належить ще чимало гасел, зокрема, Амазонки, Ішкуза, Мала Скіфія, Сакашена, Скіфополь, Скіфія, Скіфська зброя, Скіфська міфологія, Скіфська мова, Скіфське мистецтво, Скіфське озброєння, Скіфський пантеон і міфічні персонажі, Скіфські етноніми, Скіфські кургани, Скіфські царі, Скіфські ченці, Сколоти, Тавроскіфія.

Веб-сайт <http://stats.grok.se> дає можливість з’ясувати кількість переглядів статей у різних мовних сегментах, а також позицію статті у переліку найпопулярніших матеріалів сегмента (якщо вона до нього входить). Наводимо красномовну статистику відвідувань користувачами статті “Скіфи” по 17 обраних мовних сегментах (ранжовано за спаданням відвідуваності за 30 останніх діб, за станом на 22.06.2015 р.) [Wikipedia article ...]:

1. Англійський сегмент: статтю “Scythians” відвідано 28 549 разів;
2. Російський: “Скифы” – 13 336 (ця стаття перебуває за відвідуваністю на 605-й позиції серед усіх статей річного ранжованого ряду російського сегмента);
3. Японський: “スキタイ スキタイ” – 5 495 (на 6 945-й позиції);
4. Німецький: “Skythen” – 4 872 (на 8 864-й позиції);
6. Польський: “Scytowie” – 3 922 (на 6 945-й позиції);
7. Іспанський: “Pueblos escitas” – 3 784;
8. Турецький: “İskitler” – 3 629 (на 3 077-й позиції);
9. Український: “Скіфи” – 2 426 (на 1 060-й позиції);
10. Перський: “سکاها سکاها” – 2 148 (на 2 181-й позиції);
11. Італійський: “Sciti” – 1 693;
12. Португальський: “Citas” – 1 693;

13. Китайський: “斯基泰人斯基泰人” – 827;
14. Грецький: “Σκύθες” – 554 (на 2 187-й позиції);
15. Іврит: “סִיתַי” – 379;
16. Литовський: “Skitai” – 251 (на 5 015-й позиції);
17. Гінді – 104.

Стаття “Скіфи” є однією з найбільш відвідуваних серед гасел, що містять знання про етнокультурний розвиток давньої людності українських земель.

Кількість переглядів сторінок Вікіпедії щорічно впевнено зростала, проте у 2013–2015 рр. проявилася тенденція стабілізації і навіть певного зменшення переглядів багатьох мовних сегментів. У вересні 2008 р. сторінки усіх сегментів Вікіпедії переглянули 10 млрд. 177 млн. разів, у вересні 2013 р. – 17 млрд. 284 млн., 2014 р. – 22 млрд. 176 млн. [Page Views ...], у вересні 2015 р. – 17 млрд. 480 млн. разів (приблизно на рівні вересня 2013 р.). Зокрема, англійський сегмент у вересня 2015 р. переглянули 8 млрд. 520 млн., російський – 940 млн., польський – 296 млн., турецький – 148 млн., чеський – 80,8 млн., український – 64,1 млн., угорський – 55,3 млн., на івриті – 53,0 млн., румунський – 40,4 млн., словацький – 19,2 млн., литовський – 15,1 млн., грузинський – 6,9 млн., білоруський – 6,0 млн. русинський – 417 тис., кримськотатарський – 346 тис., молдовський – 68 тис. [Page Views ...].

Якщо зіставимо цей показник з чисельністю людності, що володіє відповідними мовами сегментів, побачимо великий потенціал подальшого зростання переглядів україномовного варіанту. Адже кількість людей у світі, що вільно володіють українською мовою, приблизно така, як і польською, і значно перевершує чеськомовну та угорськомовну.

Помісячна відвідуваність українського сегмента Вікіпедії була максимальною упродовж листопада 2014 р. і становила 87 млн. переглядів [Page Views ...]. Сезонні коливання кількості переглядів українського і багатьох інших мовних сегментів полягають у тому, що влітку кількість переглядів зменшується, а восени – збільшується. На нашу думку, така закономірність яскраво проявляється в тих сегментах, де серед користувачів велику частку становить молодь, що навчається.

Упродовж вересня 2015 р. сторінки українського сегмента переглянуто 64,1 млн. разів. За 1 день користувачі переглядали, пересічно, 2,1 млн. сторінок, за 1 годину – 89 тис., за 1 хвилину – 1,5 тис., за 1 секунду – 25 [Page Views ...].

Статистика переглядів мовних сегментів по країнах свідчить про те, що більшість переглядів вікіпедичних сторінок з території України здійснюється у сегменті Вікіпедії російською мовою. Тенденція зростання питомої ваги переглядів українського сегмента зростає повільно. В останньому кварталі 2013 р. серед усіх переглядів з території України на український сегмент припадало 19,5 %, англійський – 7,5 %, російський – 69,3 % [Wikimedia Traffic ...]. Приріст частки українського сегмента відбувався одночасно зі зменшенням частки англійського. Частка переглядів сторінок російського сегмента з території України упродовж 2009–2013 рр. трималася переважно в межах 62–72 %.

Отже, популярні і наукові знання про етнокультурний розвиток давньої людності українських земель сьогодні наявні у різноманітних веб-ресурсах багатьма мовами, але засобами Вікіпедії поширюються довідково-енциклопедичні, зафіксовані мовами багатьох народів світу. Значна частина статей ще недостатньо обґрунтовані науковими працями, зокрема археологічними. Кількість мов фіксації і поширення цих знань сягає семи десятків і продовжує зростати. Основними формами представлення цих знань у Вікіпедії є стаття, розділ статті. За станом на середину 2015 р. ці знання не представлено в узагальненому матеріалі чи в окремому розділі статті. Маємо велику кількість гасел у десятках мовних сегментів. Загальна кількість таких статей перевершує 1 тис.

Усі ці матеріали можна поділити на основні групи: про певний історичний період давньої історії України; про археологічну культуру, що лишилася від давніх мешканців території України; про давню етнічну групу чи спільноту з тих, що мешкали в українській

частині Європи. Більшість статей потребують доповнення, насамперед ті, що лише започатковані, мають 1–3 речення тексту.

Найбільший внесок у висвітлення відповідної тематики зробили користувачі українського, російського та англійського мовних сегментів. Українські вікіпедисти та певна частка зарубіжних, що походять з України, формують основний тематичний контент в українському сегменті та значну частку російського й англійського. Серед них є археологи та молодь, що одержує історичну освіту чи цікавиться археологічними знаннями.

Кількість переглядів найпопулярніших статей, що містять знання про етнокультурний розвиток давньої людності українських земель, в англійському сегменті становить сотні тисяч за один місяць. У російському деякі з них переглядають понад 100 тис. разів. В українському та у низці інших сегментів (їх більше 10) кількість переглядів таких статей перевершує 1 тис. разів за місяць. За нашою оцінкою, статті усіх мовних сегментів Вікіпедії разом, що містять знання про етнокультурний розвиток давньої людності українських земель, упродовж місяця переглядаються, пересічно, понад 1 млн. разів.

Сьогодні Вікіпедія має велике значення для поширення в українському суспільстві і за його межами довідково-енциклопедичних знань про етнокультурний розвиток давньої людності українських земель. Помітною є тенденція подальшого зростання цього значення.

ЛІТЕРАТУРА

Археологія

Науковий журнал Інституту археології НАН України: електронна версія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.iananu.kiev.ua/archaeology/index.html>

Бернерс-Лі Т., Фічетті М.

2007 Заснування Павутини: З чого починалася і до чого прийде Всесвітня мережа. – К.: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”. – 207 с.

Вікіпедія

Вільна енциклопедія [Електронний ресурс укр. м.]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org>

Википедия

Свободная энциклопедия [Електронний ресурс рос. м.]. – Режим доступу: <https://ru.wikipedia.org/>

ВКонтакте

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vk.com>

Дайсон Естер

2002 Життя за доби Інтернету: Release 2.1. – К.: Видавничий дім “Альтернативи”. – 344 с.

Наукова

Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України. Археологія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/255>

Спілка археологів України

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vgosau.kiev.ua>

Журнал “Археологія”. Відкритий доступ до номерів журналу «Археологія» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://vgosau.kiev.ua/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=93&Itemid=119

Чирков О.

2013 Роль Вікіпедії в інформаційному просторі українства // Українознавчий альманах. – Вип. 11. – С. 128–131.

Google

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.google.com.ua>

Page Views...

Page Views for Wikipedia, All Platforms, Normalized» за станом на 28.10.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://stats.wikimedia.org/EN/TablesPageViewsMonthlyCombined.-htm>

Wikimedia

Traffic Wikimedia Traffic Analysis Report – Wikipedia Page Views Per Country – Trends [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://stats.wikimedia.org/wikimedia/squids/SquidReportPageViewsPerCountryTrends.htm>

Wikipedia

Wikipedia article traffic statistics [Електронний ресурс англ. м.]. – Режим доступу: <http://stats.grok.se>

Wikipedia: *Die freie* Enzyklopädie [Електронний ресурс нім. м.]. – Режим доступу: <https://de.wikipedia.org>

Wikipédia: L'encyclopédie libre [Електронний ресурс фр. м.]. – Режим доступу: <https://fr.wikipedia.org>

Wikipedia: The Free Encyclopedia [Електронний ресурс англ. м.]. – Режим доступу: <http://en.wikipedia.org>

Wikipedia: Wolna encyklopedia [Електронний ресурс пол. м.]. – Режим доступу: <https://pl.wikipedia.org>

Facebook

Facebook [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.facebook.com>

Oleg CHYRKOV

SPREADING OF SCIENTIFIC KNOWLEDGE ON ETHNIC AND CULTURAL
DEVELOPMENT OF ANCIENT POPULATION OF UKRAINIAN LANDS VIA NEWEST
INFORMATIVE-COMMUNICATIONAL MEANS (ON THE EXAMPLE OF MULTI-LANGUAGE
WEB-ENCYCLOPEDIA “WIKIPEDIA”)

The aim of the research was to find out the participation of Ukraine and foreign Ukrainians in spreading scientific knowledge about ethnic and cultural development of ancient population of Ukrainian lands via newest informative-communicational means (on the example of multi-language web-encyclopedia “Wikipedia”). The main source of the research was found in those language segments of Wikipedia, which have the relevant thematic knowledge. The author was grounding his studies on the results of the research held earlier by the Research Institute of Ukrainian Studies concerning Wikipedia as a social phenomenon and a platform for placement of knowledge on Ukraine and Ukrainians. Unfortunately, by the mid 2015, the knowledge on ethnic and cultural development of ancient population of Ukrainian lands hasn't been presented as a generalizing article, having a great number of articles and thematic categories in several dozens of language segments. The most significant contribution to the coverage of the theme was made by the users of Ukrainian, Russian and English-written segments. Ukrainian Wikipedia users and a certain number of foreign users, originating from Ukraine, form the basic thematic content of the Ukrainian segment and a significant part of Russian and English ones.